

SİRKÜLER
Sayı: 2013/46

İstanbul, 24.01.2013
Ref: 4/46

Konu:

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU İLE İLGİLİ MEVZUAT HAKKINDA HATIRLATMALAR

30 Haziran 2012 tarihli Resmi Gazete’de “6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu” yayınlanmıştır. Kanun hakkında tarafınıza 17.07.2012 tarih ve 2012/172 sayılı sirkülerimiz gönderilmiştir.

Kanunun bazı maddeleri yayınlandığı tarihte, bir kısım maddeleri ise 30.12.2012 günü itibariyle yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Bazı maddeleri ise 30.12.2013 ve 30.12.2014’de yürürlüğe girecektir.

Kanuna göre tüm iş yerleri iş yerinde iş sağlığı ve güvenliğini sağlamak için;

- 1- İşyeri hekimi
- 2- İş güvenliği uzmanı
- 3- Diğer sağlık personeli (hemşire)

çalıştırmak zorundadırlar. İstenirse bu kişiler sürekli çalıştırılmayıp, bu hizmetler anlaşma yoluyla dışarıdan (iş sağlığı ve güvenliği hizmet birimlerinden) alınabilecektir. İş yerinde çalışan sayısı 10’dan az olan, çok tehlikeli ve tehlikeli iş yerlerinin iş sağlığı ve güvenliği masrafları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nca, az tehlikeli iş yerlerinin de Bakanlar Kurulu Kararı ile Sosyal Güvenlik Kurumu’nca karşılanabilecektir.

Tam süreli iş yeri hekimi çalıştıran iş yerlerinde yardımcı sağlık personeli görevlendirilmesi zorunlu değildir.

Kanun; kamu ve özel sektöre ait bütün işlere ve işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine, **çırak ve stajyerler de dâhil** olmak üzere **tüm çalışanlarına** faaliyet konularına bakılmaksızın **uygulanacaktır**. Ancak aşağıda belirtilen faaliyetler ve kişiler hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmayacaktır:

- Fabrika, bakım merkezi, dikimevi ve benzeri işyerlerindeki hariç Türk Silahlı Kuvvetleri, genel kolluk kuvvetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığının faaliyetleri,
- Afet ve acil durum birimlerinin müdahale faaliyetleri,
- Ev hizmetleri,
- Çalışan istihdam etmeksizin kendi nam ve hesabına mal ve hizmet üretimi yapanlar,
- Hükümlü ve tutuklulara yönelik infaz hizmetleri sırasında, iyileştirme kapsamında yapılan işyurdu, eğitim, güvenlik ve meslek edindirme faaliyetleri.

Kanuna göre uygulama esaslarının yönetmelikler ile belirlenmesi gerekmektedir. Bu çerçevede 29.12.2012 tarihli Resmi Gazete’de aşağıdaki yönetmelikler yayınlanmıştır:

- ***İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLARININ GÖREV, YETKİ, SORUMLULUK VE EĞİTİMLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK,***
- ***İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ HİZMETLERİ YÖNETMELİĞİ,***
- ***İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ RİSK DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİ.***

Yönetmelikler 30.12.2012 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiştir.

Ayrıca 18.01.2013 tarihli Resmi Gazete’de de aşağıdaki yönetmelik yayınlanmıştır:

- ***İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KURULLARI HAKKINDA YÖNETMELİK***

İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının çalıştırılmadığının tespiti halinde ilk tespit için (işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı için ayrı ayrı olmak üzere) 5.000 TL, bu aykırılığın devam ettiği her ay için de ayrı ayrı 5.000 TL ceza uygulanacaktır. Diğer sağlık personeli (hemşire) için idari para cezası ise 2.500 TL’dir. Bu durumda söz konusu kişileri istihdam etmeyen ya da bu hizmetleri dışarıdan almayan iş yerlerine kesilecek ceza miktarı aylık 12.500 TL, yıllık toplamda ise 150.000 TL olacaktır.

Uygulamanın yürürlük tarihleri işyerinde çalışan sayısına ve tehlike derecesine göre farklılık göstermektedir.

- ***Çalışan sayısı 50’nin üzerinde olan iş yerlerinde 30.12.2012 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiştir.***
- ***Çalışan sayısı 50’nin altında olan ve “tehlikeli ve çok tehlikeli” sınıftaki iş yerlerinde 30.06.2013 tarihinde,***
- ***Kamu kurumları ile çalışan sayısı 50’nin altında olan “az tehlikeli” iş yerlerinde ise 30.06.2014 tarihinde yürürlüğe girecektir.***

İş yerlerinin az tehlikeli, tehlikeli ve çok tehlikeli olarak nasıl sınıflandırılacağına dair Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından düzenleme yapılması gerekmektedir. 26.12.2012 tarihli Resmi Gazete’de “***İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN TEHLİKE SINIFLARI TEBLİĞİ***” yayınlanmıştır. Tebliğ 26.12.2012 tarihi günü yürürlüğe girmiştir.

2012/172 sayılı sirkülerimiz ve ekinde yer alan Kanun metni ve tablolar ile yukarıda bilgisini verdiğimiz yönetmeliklerin ve tebliğin şirketlerin yetkili ve sorumluları tarafından yeniden ve dikkatlice okunmasını; konusunda uzman kişilerden destek alınmasını önemle tavsiye ediyoruz.

KANUNA İLİŞKİN DETAYLI AÇIKLAMALARIMIZ İSE AŞAĞIDAKİ GİBİDİR:

İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup bu çerçevede, mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunulmasına yönelik çalışmaları da kapsayacak, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunulması için:

a) Çalışanları arasından **iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personelini** görevlendirecektir. Çalışanları arasında belirlenen niteliklere sahip personel bulunmaması hâlinde, bu hizmetin tamamı veya bir kısmı ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet alarak yerine getirilecektir. Ancak belirlenen niteliklere ve gerekli belgeye sahip olması hâlinde, tehlike sınıfı ve çalışan sayısı dikkate alınarak, bu hizmetin yerine getirilmesini kendisi üstlenebilecektir. Tam süreli işyeri hekimi görevlendirilen işyerlerinde, diğer sağlık personeli görevlendirilmesi zorunlu değildir. (Madde-6) **(Belirlenen nitelikte iş güvenliği uzmanı veya işyeri hekimi görevlendirmeyen işverene görevlendirmedeği her bir kişi için 5.000 TL, aykırılığın devam ettiği her ay için aynı miktar, diğer sağlık personeli görevlendirmeyen işverene 2.500 TL, aykırılığın devam ettiği her ay için aynı miktar idari para cezası uygulanacaktır.)**

b) Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşların görevlerini yerine getirmeleri amacıyla araç, gereç, mekân ve zaman gibi gerekli bütün ihtiyaçları karşılayacaktır. (Madde-6) **(Belirtilen yükümlülüğü yerine getirmeyen işverene her bir ihlal için ayrı ayrı 1.500 TL idari para cezası uygulanacaktır.)**

c) İşyerinde sağlık ve güvenlik hizmetlerini yürütenler arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlayacaktır. (Madde-6) **(Belirtilen yükümlülüğü yerine getirmeyen işverene her bir ihlal için ayrı ayrı 1.500 TL idari para cezası uygulanacaktır.)**

ç) Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşlar tarafından iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuata uygun olan ve yazılı olarak bildirilen tedbirleri yerine getirecektir. (Madde-6) **(Bu düzenlemeye aykırı hareket eden işverene yerine getirilmeyen her bir tedbir için ayrı ayrı 1.000 TL idari para cezası uygulanacaktır.)**

d) Çalışanların sağlık ve güvenliğini etkilediği bilinen veya etkilemesi muhtemel konular hakkında; görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşları, başka işyerlerinden çalışmak üzere kendi işyerine gelen çalışanları ve bunların işverenlerini bilgilendirecektir. (Madde-6) **(Belirtilen yükümlülüğü yerine getirmeyen işverene her bir ihlal için ayrı ayrı 1.500 TL idari para cezası uygulanacaktır.)**

(Yukarıda (a), (b), (c), (ç) ve (d) maddelerinde yer verdiğimiz yükümlülükler; kamu kurumları ile 50'den az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için Kanunun yayımı tarihinden itibaren iki yıl sonra (30.06.2014), 50'den az çalışanı olan tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için yayımı tarihinden itibaren bir yıl sonra (30.06.2013) yürürlüğe girecektir. Diğer iş yerleri için 31.12.2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir.)

e) Mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapacaktır. (Madde – 4) **(Bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde 2.000 TL idari para cezası uygulanacaktır.)**

f) İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izleyecek, denetleyecek ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlayacaktır. (Madde-4) **(Bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde 2.000 TL idari para cezası uygulanacaktır.)**

g) İş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmakla yükümlüdür. (Madde-10) **(Risk değerlendirmesi yapmayan veya yaptırmayan işverene 3.000 TL, aykırılığın devam ettiği her ay için 4.500 TL idari para cezası uygulanacaktır.)**

ğ) İş sağlığı ve güvenliği yönünden çalışma ortamına ve çalışanların bu ortamda maruz kaldığı risklerin belirlenmesine yönelik gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaların yapılmasını sağlayacaktır. **(Belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene 1.500 TL idari para cezası uygulanacaktır.)**

h) Bütün iş kazalarının ve meslek hastalıklarının kaydını tutacak, gerekli incelemeleri yaparak bunlar ile ilgili raporları düzenleyecektir. (Madde-14) **(Belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene her bir yükümlülük için ayrı ayrı 1.500 TL idari para cezası uygulanacaktır.)**

ı) İşyerinde meydana gelen ancak yaralanma veya ölüme neden olmadığı halde işyeri ya da iş ekipmanının zarara uğramasına yol açan veya çalışanını, işyeri ya da iş ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olan olayları inceleyerek bunlar ile ilgili raporları düzenleyecektir. (Madde-14) **(Belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene 2.000 TL idari para cezası uygulanacaktır.)**

i) Çalışanların işyerinde maruz kalacakları sağlık ve güvenlik risklerini dikkate alarak sağlık gözetimine tabi tutulmalarını sağlayacaktır. (Madde-15) **(Belirtilen yükümlülüğü yerine getirmeyen işverene her bir çalışan için ayrı ayrı 1.000 TL idari para cezası uygulanacaktır.)**

j) Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışacakları, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatmayacaktır. (Madde-15) **(Belirtilen yükümlülüğü yerine getirmeyen işverene her bir çalışan için ayrı ayrı 1.000 TL idari para cezası uygulanacaktır.)**

k) İşyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve sürdürülebilmesi amacıyla işveren, çalışanları ve çalışan temsilcilerini işyerinin özelliklerini de dikkate alarak aşağıdaki konularda bilgilendirecektir:

-) İşyerinde karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri, koruyucu ve önleyici tedbirler,
-) Kendileri ile ilgili yasal hak ve sorumluluklar,
-) İlk yardım, olağan dışı durumlar, afetler ve yangınla mücadele ve tahliye işleri konusunda görevlendirilen kişiler. (Madde-16)
(Belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene, bilgilendirilmeyen her bir çalışan için 1.000 TL idari para cezası uygulanacaktır.)

l) Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini almasını sağlayacaktır. Bu eğitim özellikle işe başlamadan önce, çalışma yeri veya iş değişikliğinde, iş ekipmanının değişmesi halinde veya yeni teknoloji uygulanması halinde verilecektir. Eğitimler, değişen ve ortaya çıkan yeni risklere uygun olarak yenilenecek, gerektiğinde ve düzenli aralıklarla tekrarlanacaktır. (Madde-17) **(Belirtilen yükümlülüğü yerine getirmeyen işverene her bir çalışan için 1.000 TL idari para cezası uygulanacaktır.)**

m) Elli ve daha fazla çalışanın bulunduğu ve altı aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalarda bulunmak üzere kurul oluşturacak ve iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygun kurul kararlarını uygulayacaktır. (Madde-22) **(Belirtilen yükümlülüğü yerine getirmeyen işverene her bir aykırılık için ayrı ayrı 2.000 TL idari para cezası uygulanacaktır.)**

n) Birden fazla işyerinin bulunduğu iş merkezleri, iş hanları, sanayi bölgeleri veya siteleri gibi yerlerde, iş sağlığı ve güvenliği konusundaki koordinasyon yönetim tarafından sağlanacaktır. Yönetim, işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği yönünden diğer işyerlerini etkileyecek tehlikeler hususunda gerekli tedbirleri almaları için işverenleri uyaracak, bu uyarılara uymayan işverenleri Bakanlığa bildirecektir. (Madde-23) **(Belirtilen bildirim yükümlülüklerini yerine getirmeyen yönetimlere 5.000 TL idari para cezası uygulanacaktır.)**

o) İşletmeye başlanmadan önce, büyük endüstriyel kaza oluşabilecek işyerleri için, işyerlerinin büyüklüğüne göre büyük kaza önleme politika belgesi veya güvenlik raporu işveren tarafından hazırlanacaktır. Güvenlik raporu hazırlama yükümlülüğü bulunan işverenler, hazırladıkları güvenlik raporlarının içerik ve yeterlilikleri Bakanlıkça incelenmesini müteakip işyerlerini işletmeye açabileceklerdir. (Madde-29) **(Büyük kaza önleme politika belgesi hazırlamayan işverene 50.000 TL, güvenlik raporunu hazırlayıp Bakanlığın değerlendirmesine sunmadan işyerini faaliyete geçiren, işletilmesine Bakanlıkça izin verilmeyen işyerini açan veya durdurulan işyerinde faaliyete devam eden işverene 80.000 TL idari para cezası uygulanacaktır.)**

ö) İşverenler kanununun 30'uncu maddesinde yer verilen yönetmeliklere uyacaklardır. **(Öngörülen yönetmeliklerde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene, uyulmayan her hüküm için tespit edildiği tarihten itibaren aylık olarak 1.000 TL idari para cezası uygulanacaktır.)**

(Yukarıda (e) ilâ (ö) maddelerinde yer verdiğimiz düzenlemeler 31.12.2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir.)

Kanunun 9, 31, 33, 34, 35, 36 ve 38'inci maddeleri ile geçici 4, geçici 5, geçici 6, geçici 7 ve geçici 8' inci maddeleri kanunun yayımı (30.06.2012) tarihinde yrrlge girmiştir.

Saygılarımızla,

**DENGE DENETİM YEMİNLİ
MALİ MüşAVİRLİK A.ř.**

(*) Sirkülerlerimizde yer verilen açıklamalar sadece bilgilendirme amaçlıdır. Tereddüt edilen hususlarda kesin işlem tesis etmeden önce konusunda uzman bir danışmandan görüş ve destek alınması tavsiyemiz olup; sadece sirklerimizdeki açıklamalar dayanak gösterilerek yapılacak işlemler sonucunda doğacak zararlardan müşavirliğimiz sorumlu olmayacaktır.

(**) Sirkülerlerimiz hakkında görüş, eleştiri ve sorularınız için aşağıda bilgileri yer alan uzmanlarımıza yazabilirsiniz.

Erkan YETKİNER

YMM

Mazars/Denge Vergi Departmanı, Ortak

evetkiner@mazarsdenge.com.tr

Güray ĖREDİK

SMMM

Mazars/Denge Vergi Departmanı, Kıdemli Müdür

gogredik@mazarsdenge.com.tr